№ 70 (142) Հինգշաբթի, 1 Յուլիսի ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ 1920 ԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Հինգշաբթի, 1 Յուլիսի (14) № 70

Աշխատավորներ բոլոր երկրների՝ միացեք

ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ Սոցիալիստական Ինտերնացիոնալի Հայկական Հատուած

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ

ԲԱՆԻՈՐԵԿԱՆ ԵՒ ԳԻՒՂԱՅԻՆԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

Հ. Յ. Դ. Վրաստանի Կենտրոնական եւ Թիֆլիսի Տեղական Կոմիտէների

ՀԱՄԱՐՈՒ ԱՐԺԷ 10 ՌՈՒԲԼԻ

Բաժանորդագրութիւն է Թիֆլիսի համար՝
Յուլիս ամիս—150 ռ. Օգոստոս ամիս 150 ռ.
Օտար քաղաքներից 30 ռուբլի աւելի՝
Արտասահմանի համար կրկնակի

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ ԵՆ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒՈՎ, 1-ԷՆ ետոյ տողը (պիսա) 8 ռուբլի 4-րդ եռ-ով 6 ռուբլի

ԱՅԼԱՐԻՆ ՅԱՅ ՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՉԵՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ

Խմբագրութիւնը և գրասենեակը բաց է 9—9ին
ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՌՔԱԳՐԻ ՄՕՏ ժ. 12—1-ը
Ակսանովսկի փ. № 12, Հեռաձայն 7—66.

Հասցէն՝ Тифлисъ, Редак. «АШХАТАВОРЪ»
Tiflis, Caucase, Redaction «ACHHATAVOR»

ԱՄԵՆԱԶՈՎ ԿԻՆԵՄՕ-ՄԻՆԻՈՆ ՅՈՒԼԻՍԻ 1,2,3-ԻՆ

ՄԵՂԱԴՐՈՂԻ ՍՕՔԵՐԸ

ՍՈՒԱՉԻՆ ԱՌԹՈՒ Թ. Ֆիլմ Sago-Film-ի

Ուժեղ հոգեբանակ. դրամա 4 մեծ գործ ղ. Կ'կարդայ

Ղ. զոխի Կողբ գիւղի Հայրենակցական Մութիւնը սրտի խորին կսկիծով յայտնում է հայրենակիցներին, ծանօթներին և ընկերներին ան փոխարինելի ընկեր՝

Վասիլ Ալէքսանեան Զադինեանցի

մահուան մասին, որ տեղի ունեցաւ երկարատև ու ծանր հիւանդութիւնից յետոյ ամսոյս 28 ի գիշերը։ Յուղարկաւորութիւնն այսօր, հինգշաբթի, առ. ժ. 10 ին, Արամեանցի հիւանդանոցից դէպի Հայոց թաղ է։ Խնդրում ենք ներկայանալ։ Թաղումը Աստիճանի գերեզմանատունը։ 975

ԱՄՍՕՐԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲԻ ԱՄՍՕՐԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆ

Մեք.էլ. փող. № 73

Այսօր, հինգշաբթի, յուլիսի 1 ին —o— Վաղը և գրկ. Ց. ՈՍԿԱՆԵԱՆԻ

Հայ Դրամատիկ Դերասանական խումբը մասնակցութեամբ Առուս Ոսկանեանցի, բարեհաճ մասնակցութեամբ Վ. Մասուլեանի և ուրշ. կը ներկայացնէ իշխան Մուսաբէգեանի

ԴԱՒԱՃԱՆՈՒԹԻՒՆ

Դրամա լեզուներդ 5 գործող.

Մասնակցում են՝ տ.տ. Արուս Ոսկանեան, Գուլբենկեան, Մասուլեան, Զաբէլ և Ահարոնեան, պ.պ. Աբգարեան, Արամ Մասրով, Բազրատունի, Կարապետ, Մելիքսէթեան, Մանդինեան, Ցէր-Գէորգեան, Գեաբրասան, Գահէրլի, Ոսկանեան և ուրիշներ։

Սկիզբն է երեկոյեան հինգ 8 և կէսին։ Ռեժիսեսոր՝ Ց. ՈՍԿԱՆԵԱՆ

ՎԱՂԸ. — Ուրբաթ, յուլիսի 2 ին Օպերետային խումբը կը ներկայացնէ „ԱՐԾԻՆ ՍԱԼ ԱԼԱՆ“։ 2248

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը այսու յայտարարում է, որ 1920 թ. յուլիս 3 ին նը Ա.ՋՈՒՐԴ ուղիղ ցերեկայ ժ. 12 ին Ս պրասկի չէ-զանակած է Ա.ՋՈՒՐԴ քում կապալով ապրա Բաղքային բուսկան Ռեւսաուելու արդեպեակի վրայ, Գենկէի անուշեղէնի խանութի դիմաց։ Պայմանների մասին կարելի է իմանալ ուսրաւարչի հողա կապալային բաժնում մինչեց ցերեկայ ժ. 12-ից մինչև 2 ը։

2—1 2949 Թիֆլիսի քաղաքային Վարչութիւն

ՎԱՃԱՌՈՒՄ Է ԼՐԻՒ ԱԲՍԱՆՈՎԿԱ

ՀԻՐԱՍԷՆԵԱԿ «Լուդովիկոս XVI» պարերգեան
ՃԱՇԱՍԷՆԵԱԿ «Ռոմանական» Բերլ Նի
ՍՐԱՆՁԱՍԷՆԵԱԿ «Ռոկոկո» Լոնդոն
2 ՆՆԶԱՐԱՆ «Անգլիական» Բերլին

Տեղեկութիւն սառնար՝ Երմոլովսկի փ. № 4 ժ. 12 2 ցերեկոյ Ի. Կանազարեան։ 937

ԹԻՖԼԻՍԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ՓՈԽԱՐԱՐԱ ՎԱՐՉԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՌԵՏՐԱ-ՍՊՐԻՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ԲԱՆԿ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՂ ԿՈՄԻՏԷԻ

Թիֆլիսի երկրորդ փոխարարա վարչի ընկերութեան անդամների արտա կարգ ընդհանուր ժողովի ո ոչնան հնման վրայ, որ կայացաւ սոյն թիւ յուլիսի 13 ին, առաջարկած է համաձայնասխն իշխանութիւնների թ յուսաբ թեամբ, փոխել ընկերութիւնը և դարձնել ակցիոնարական բանկ հետեւեալ ընկերութիւնների։—

1. Ընկերութեան բոլոր անդամները իրենց անդամակցական վճարների փոխարէն կրստանան վերադարձնել բանկի ակցիաները, հաշուելով անդամակցական վճարի իւրաքանչիւր ռուբլին բանկի ակցիաներով երեք ռուբլի և

2. Ընկերութեան անդամները առանձնութիւն ունեն ձեռք բերելու բանկի ակցիաները նրանց նոմինալ արժէքով։

Վերադրելը և նկատի առնելով կոմիտէն այսու հրատարում է ընկերութեան բոլոր անդամներին, ինչպէս և կողմակի այն բոլոր անձանց, որոնք կը ցանկան բաժանորդագրուել լիշեալ բանկի ակցիաներին, յայտնել կոմիտէին իրենց ցանկութեան մասին, ցոյց տալով թէ քանի ակցիայի են ցանկանում բաժանորդուել։

Վերադրելու յայտարարութիւնները կընդունուին սոյն 1920 թուականի յուլիս 1 ից մինչև 9-ը Թիֆլիսի II փոխարարա վարչի ընկերութեան շենքում հետեւեալ պայմաններով։—

1. Ակցիայի նորմալ արժէքը հաշուելով 250 ռուբլի։

2. Թիֆլիսի II-րդ փոխարարա վարչի ընկերութեան անդամներին կատարելուն ընկերութեան իւրաքանչիւր անդամի անդամակցական վճարին համապատասխան—ակցիաներ, եթէ նրան ուներորները, այդպիսիները առաջին հերթին կը քաջալերեն ընկերութեան անդամների մէջ նրանց անդամակցական վճարի համապատասխան։ Այդ պատճառով ընկերութեան անդամները կարող են գրեթէ ակցիաներին ոչ սահմանափակ գումարի հերթ սկզբում, միացած արտակցիաները որ կը նրան ընկերութեան անդամների ձեռք բերելուց յետոյ, կառաջարկեն կողմնակի անձանց, առանձնաբերս նրանց, որոնք ցանկանում են յայտնած կը լինեն լիշեալ յուլիսի 1-ից մինչև 9-ը (այդ օրն էլ հաշուած) ժամանակամիջոցում։

3. Ակցիաների բաժանորդագրութեան մասնակցելու համար եղած յայտարարութիւններն կընդունուին դրա համար նշանակած ժամանակամիջոցում միաժամանակ նրան կողմնակի անձինքներից, ըստ որում նրանց ակցիաներ ձեռք բերելու իրաւունք կը տրւի Թիֆլիսի II-րդ փոխարարա վարչի ընկերութեան անդամներին բաւարարելուց յետոյ։

4. Բաժանորդագրութեան մասնակցելու համար յայտարարութիւն տալիս պէտք է մուծել Թիֆլիսի II-րդ փոխարարա վարչի ընկերութեան մէջ Թիֆլիսի առեւտրա-արդիւնաբերական բանկ վերակազմող կոմիտէի № 1637 ընթացիկ հաշուին, որպէս նախնական վճար, ակցիայի արժէքի 10 տոկոսը։

2244 2—3

Ղ. զոխի Կողբ գիւղի Հայրենակցական Մութիւնը սրտի խորին կսկիծով յայտնում է հայրենակիցներին, ծանօթներին և ընկերներին ան փոխարինելի ընկեր՝

Վասիլ Ալէքսանեան Զադինեանցի

մահուան մասին, որ տեղի ունեցաւ երկարատև ու ծանր հիւանդութիւնից յետոյ ամսոյս 28 ի գիշերը։ Յուղարկաւորութիւնն այսօր, հինգշաբթի, առ. ժ. 10 ին, Արամեանցի հիւանդանոցից դէպի Հայոց թաղ է։ Խնդրում ենք ներկայանալ։ Թաղումը Աստիճանի գերեզմանատունը։ 975

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅ ԴՊՐՈՑՆ, ԴԱՍԱՏՈՒՆԵՐԻ ՊՐՈՖ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է

1) Հայոց լեզի, գրականութեան, պատմութեան եւ աշխարհագրութեան ԵՐԿԱՄՍԵԱՅ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

Հայոց լեզվից կ'դասաւորեն խմբակներ՝ ի նկատ ունենալով ունկնդիրների պարտաւորիչները։

2) Վրաց լեզ ի երկամսեայ դասընթացներ ԵՒ

3) Կրկնողական դասընթացներ

բոլոր դպրոցների վերջին եւ Թ-ի աշակերտասարեալ տարիներ, այլ և ընդունելութեան և ուսումնական ընթացքի պարտաւորագրերի համար։

Դիմել՝ ամեն օր առաւօտեան ժամը 10—12-ը 8 Ղանձեան դպրոց 939 Վարչութեան գրասենեակ (Ворошиловская)

ԿՕՇԿԱԿԱՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՆԵՐ

Սասի ընի փ. № 26 բն. 14.

Մասնաւորապես ենք ազգակիրներին կարել և ձեզ ուսանողներ ամեն տեսակի։ 2 տարի հմտ. վարիների ցուցմունքով։ Դասերը բաց է ժամը 9—12 ը և երեկոյեան ժամը 4—7 ը Սովորեցնում ենք 2 ամսայ ընթացքում. Վճարն է 1000 ռուբլի։ 938

ՏԵԽՆԻԿ

Ամերիկեան կոմիտէ, փնտրում է պրոստոս մասնագէտ էլեքտրատեխնիկ և երեխաներ գործի համար Համաձայն եւ Թիֆլիսից դուրս։ Դիմել «Ազատաստան» և դասենեակ, օր. Մերանովի, Ա ի համար։ 934 3—1

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Գ. ՄԵՀՐԱԲԵԱՆՑ

Նորեկին տեղատեսակ Բերլինի և Մոսկուայի համալսարանների կլինիկաների, ամանակներ ներքին հիւանդութիւնների—թոքախտի և սրտի։ Ընդունելութիւնը իր տեղադրեանն և լոյսի ու էլեքտրաբուժական կաբինետում։ Ամեն օր առաւ. 9—12 և 6—8 ժամը երեկ. Ռեզանովսկայա փողոց, 23, Հարաբերատ 7—62։ 567

ԲԺՇԿԱՊԵՏ

Բերլինի նեսպարատեան

ՅՈՒՇԱՆԻԿ ՆԱԲԱԹԵԱՆ

Մասնագէտ կանանց հիւանդութիւնների, մանկաբարձութեան և նրանց վիրաբուժական օգնութիւնների։ Ընդունում է ամեն օր, բացի կիրակի օրերից առաւ. ժ. 10—12 և երեկ. 3—5-ը։ Հասցէն, Բաղրատեանցի փող. № 1 (Սոլոլակում, պատանի կոմսեցի պիսոց)։

ԲԺԻՇԿ

Ա. ԼԵՒԵՆՇՏԵՅՆ

Ընդունս. ներքին և էջային հիւանդութիւններից (մասնաւոր թոքերի և սրտի հիւ.)։ Ռենտգենեան և էլեքտրաբուժական կաբինետ, Կիրովի փող. № 5, բնակ. № 3, հեռախոս 12—46, ընդունս. ժամը 11—12 և 4 7 ը։ 687 25—3

ԲԺԻՇԿ

Ա. ՇԱՀԲԱԶԵԱՆ

ՆԱԽԿԻՆ ԱՅԻՍՏԵՆՏ ԲԵՐԼԻՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ԿԼԻՆԻԿՈՆԵՐԻ

Մասնագէտ մանկաբարձութեան, կանանց հիւանդութիւնների, նրանց մանրադեռական և վիրաբուժական գործերի («ճոճ և 914»)։ Էլեքտրաբուժարան արդեանի և հարմարների լայնակողմ բարգաբարձութիւն։ Ամեն օր ժամ. 9 և կէսից—10 և կէսը և երեկ. ժ. 5—7-ը։ Հասցէ Օշականի փողոց, Մելիք-Ազարեանի տուն, № 3, 1630 բն. 13. 100—45

ՏՂԱՄԱՐԳԿԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ԿԼԻՆԻԿԵՍ

Բժիշկ օգն. Ա. Գ. ԵՍԱՅԵԱՆԻ

Նոյն ժամանակում հիմնուց թոքախտ ուսց և հրամեցիկան արիարար-ի (ուսանողի) նոր բաղդ մասնագիտ և մեծագոյն հիմնուց թոքախտ պրոֆիլակտ. Երկրի իսկական «Ցեղ» դեղի նեղուսական Բժշկութիւն ստանալու մասն թոքերի, մարդանի և կուլի հիանդութիւնն նրամարդի սեռական բուլյուսեան ցրամարդի մեղրանի և էլեքտրակոնուցիանում։ Օգնութիւնի բժշկագ. Կանանց ուսումնական, ուսանանանութիւնն, ինքնիսկի նիմա ցանցի բժշկութիւն։ Կոդինանում ուլում են ամեն տեսակ ոգեղանցներ լաբորատորիա և ուրամ են թոքանցներ։

Ընդունելութիւնը ամեն օր առաւ. 9—10 ժ. երեկոյան 6—8 և կէս ժ. Գանանց համար կայ առանձին ընդունարան։ Հասցէն՝ Գորոնովսկի փ. № 8 Հեռ. Сапожковская 78 8

Թիֆլիս, 1 յուլիսի

Անդրադարձ մէջի կառավարութեան ներքին աշխատանքներին հակադրական

զարկ տուեց Անատոմի կողմից պաշտօնական Տաճարատանին ներկայացած հարուածներ պայմանագիրը։ Այս պայմանագիրն առաջացրեց խուլ դժգոհութիւն թիւրք մամուլի մէջ ու հասարակական խաւերի շարքերում և հնարաւորութիւն տաւ միլլիցիներին ուժեղ պրոպագանդ տարածելու Հիմք ընելով հաշուեցեան պայմանագրերը, միլլիցիաների և նրանց հաւատարիմ մամուլն աշխատում են զգալի մասների ֆանատիկասական բնազդները, տարածել պրովոկացիոն տեղեկութիւններ ու սուտ լուրեր իրենց ազդուութիւնների և այն սարսափների մասին, որոնք պարտաւորում են առանձին մասների գլխին, եթէ միայն իրագործեն դաշնագրի կէտերը, մասնաւորապէս Հայաստանի նկատմամբ։ Տարածուում հաւատարակող միլլիցիաների մամուլը լի է այդ զրկումներով եւ տեղեկութիւններով և ականատեսների պատմութիւններով, որոնք կատարում են Հայաստանի սահմաններում խաղաղ մուսուլման ազգաբնակչութեան վայ։ Այս պրոպագանդն ունի իր քաղաքական ասատը՝ գրգռել ֆանատիկս ազգա թիւրք մասան Հայաստանի դէմ և այդպիսով փրկել տասնեւչորս թատրի սահմանները, իսկ ապէ դէպքում իրագործել Բրեստ-Լիտովսկի դաշնագիրը։

Միւս կողմից, միլլիցիների աշխատանքը սոսկ պրոպագանդից, յայտարարութիւններից ու զենքարական ոյժերի կազմակերպութիւնից անցնում է ռազմական քաղաքականութիւնը հարաւային մեթոդնի դաւադրութեան, սպանութեան ու թունաւորման մեթոդներ։ Այս միջոցով բոլոր անհանգիստ տարրերը աշխատում են վերացնել տապալելիցը։ Միլլիցիների առաջին զոհը պիտի հանդիսանար Դամադ Ֆերիդ փաշան, որի սպանութիւնը նը եթէ աջողուէր «ժողովրդական ցասումի և բուռն բողոքի» արտայայտութիւն կը յայտարարէր։ Մինչդեռ Դամադ Ֆերիդ փաշան, ըստ Գրանի և եւրոպական մամուլի կատարած մերկացումներին, հանդիսանում է «Միլլի»-ի ամենաջերմ կողմնակիցը, որը նախարար Թեֆիկ փաշայի միջոցով աշխատում էր կոնտակտ ու համագործակցութիւն հաստատել Մուստաֆա Քէմալի վոհմակի հետ։ Վերջինս դաւադրական աշխատանքներն օրը՝ ըստ վայ հասարակ եւ, եթէ տակ ունենալով վերացնել բոլոր խոչընդոտները և հակառակ գործակիցներ ունեցող խմբակները։ Այս աշխատանքների մէջ բնորոշ այն է, որ զինադադարի առաջին վայրկեանին Անատոլու վերացրեց ու ձերբակալեց բոլոր իրեն անհանգիստ զեղմանական օրիենտացիա ունեցող տարրերը, իսկ այսօր «Միլլի»-ն անում է նորը հանդէպ ոչ միայն այն խմբակցութիւնների, որոնք հակառակ են իրեն, այլ նաեւ Դերմանիային։ Ամ Թեկուզ նրով կամ ամ ներգնչումով է կատարում այս, միւսն է միանգամայն խաւարի մէջ։

«Միլլի» շրջանում կատարող բարդ քաղաքական ու դիւանագիտական ինտրիգներից մի բան պարզ պէտք է լինի բոլոր նրանց համար, որոնք շահագրգռուած են Արեւելքի ժողովրդները համագործակցութեան ու համերաշխութեան մէջ տեսնելու։ Այդ այն է, որ Մուստաֆա Քէմալի խարերը նոյնպիսի կործանարար հետեւանքներ կունենան տաճկի մասսաների համար, ինչպիսին ունեցաւ Էնվէրի և Թալէաթի աւանտիւրան...

Յուլիսի 4 ին ԱԹԱԼԻՔԱՆԻ ՉԵՄՈՍ ԻՒԱՅԻՆ ԸՆԿՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նշանակած է Ամարտ ներ

ընտրութիւնները։ Մասել այն մասին, թէ որպիսի կարեւորութիւն են ներկայացնում առնասրակ տեղական ինքնավարութեան օրգանները՝ անտերի կը լինէր։ այժմ բոլորի համար էլ հնարաւոր է՝ այդ մարմինների տեղական տրնտեսական, կուլտուրական ու մասամբ նոյն իսկ քաղաքական կեանքի առանցք լինելու փաստը։ Հասկանալի է նաեւ այն, որ մասնաւորապէս դեմոսարդն մարմինները պիտի կարողանան լուսաւորի կերպով բաւարարել տեղական ազգաբնակութեան պէտքերը, ընդառաջել նրա պահանջներին միայն այն դէպքում, երբ նրանց կազմած են տեղացիների ընտրելիներից, ծանօթ են շրջանի բոլոր ցաւոտ հարցերին։ Տեղական ինքնավար մարմինների առանձնաշնորհումը կենդանի է կայանում։

Բայց այլ տեսակէտ ունի այդ հարցի նկատմամբ նոյն գերազանցութիւնն ներքին գործոց պարոն Մրիխատը։ Ելնելով գրաբար նկատառումներից, նա ըստ սովորութեան զեմոսարդային ընտրութիւններն ու աշխատում է այնպիսի պայմանների մէջ դնել, որ անցնեն «վատանիչ» մարդիկ, յատ ստ ա.ղ նպատակով ուղարկած «աշխատանոց»։ Դա նամ ոչ է որ ընտրական ցուցակները կազմելիս «Թէրիմացու թեամբ» բաց են թողնուած հարարարար ընտրողներ ու սրանից 2 ամիս առաջ նշանակած ընտրութիւնները յանկարծ յետաձգեցին, որովհետեւ «հարկաւոր պատրաստութիւնները» դեռ ևս չէին վերջացել։

Այժմ, միայն յունիսի 28-ին, յայտարարում է, որ ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան յուլիսի 4-ին։ Հանրական գաւառ 80-ից աւելի գեղերին անհնար է այդ կարճ ժամանակամիջոցում նոյն իսկ իմաց տալ մինիստրական այդ ոգորման կարգադրութեան մասին։ Բայց մինչդիկեան ճնկատառումները հենց այդ են պահանջում։

Որքան էլ կամայական ու դժուարը պայմանների մէջ դրուած Ամարտարի ընտրութիւնները, որքան էլ ադմինիստրատիւ ապպարատը ակիս հանդէս գ.գ. ՀՀ-ի Կանանչեանցը պաշտպանութեան համար՝ ամենամենանիւ գաւառի բոլոր գիւղակից տարրերը պիտի լսեն իրենց ուժերը, որպէսզի զեմոսարդային մարմինները չընկնեն կանոնաւոր բուրգարատների ու մենդիկեան պնակալէյների ձեռքը։ Կարմրկրած նոյ ազգաբնակութիւնը առաջին անգամ չէ, որ նման պայմաններում քւատարերի առվլ է կանգնում։ Ու առաջին անգամը չէ, որ նա ցոյց է տուել թէ ադմինիստրացիայի ոտնգութիւնները անզօր են նրա կամքը փոխելու, իր ընտրած ուղիից դեղելու։

Դրա ապացոյցը Ամարտարի քաղաքային ընտրութիւններն են։

Այսօր էլ, մենք հիմք չունենք կասածելու, որ Ամարտարի շրջանի բոլոր ազգաբնակները առանց վարանումի իրենց քւէն կը տան այն կուսակցութեան, որը հաստատուն ու անշեղ կերպով միշտ պայքարել է նրա շահերի պաշտպանութեան համար։

Ադմինիստրացիայի քմահաճոյքներն ու կառավարական պնակալէյների ոտնգութիւնները պիտի ի դերև էլեն նաև այս անգամ։

Բոլորը դէպի քւէները։

Ոչ մի ձայն սոցիալ պարի ա ներին։

Բոլոր քւէները Հ. Յ. Դ. Դաշնակցութեան ցուցակին։

ԵՒ ՀԱՐԻՒՐ ՏԱՐԵԿԱՆ ՁՈՒԱՆՁԱ ՎՏԱՆԳԱՒՈՐ Է ՎՐԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

(Իշողութիւն վերջերս կեանքից)

Ордеръ № 466
Іюня 1920 г.
Кому: Ш. С—ну.
Предлагается вамъ, съ семьей, покинуть предѣлы Грузинской Республики въ двухдневный отъ полученія сего срокъ.
Генералъ-губернаторъ
К. Сулаквелидзе.
Вручено 26 іюня 1920 г.

Չեմ յիշում, որ կինս բաժինը բերած վիներ, բայց չեմ մոռանալ որ կինս և ես կռանելով իրար մեր ճակատագրերը՝ մի անվնասի վտանգ ունեցանք։

— Աղ օրանից միշտ այսօր մեզ հետ է ապրում կնոջս մայրը՝ գրաքէշ, որպէս անբաժան անդամ մեր ընտանիքի։

Ե՞րբ է ծնել զրաքէշս, այդ էլ ոչ ոք չի յիշում, բայց որ 18 տարի առաջ էլ երբ առաջին անգամ ծանօթացայ նրա հետ, պառաւ էր՝ ասում էին 80 իր շատ քիչ է պակաս, այդ մասին նոյն իսկ կարող ես հարցնել Աշնուհեան Երա տարիքով չեմ հուսաբերբերս բայց միշտ այսօր ամեն կերպ ուշադրում ենք չդասնոնցնել պառաւ մարդ կի «Վերջին օրերը»։

Ուզիղ է, սրանից 7—8 տարի առաջ լսողութիւնը կորցրեց, բայց պէտք է խոստովանած—չեմ կարողանում ուլիզողութիւնը պէտք է որ պահպանած լինի։ Օրինակ, երբ ցարական ռեժիմի ներկայացուցիչները «այցելում էին» մեր բնակարանը, նա սուտ ու փուտ դնում էր ժանդարմների մէջտեղումը և ինքն իրեն փախում։

— Էլի ասեմ, էլի պէտք է ասենս։ Անոնք մի երկու անգամ էլ ասել է այս վերջին 2 տարուայ «ազատութեան» ժամանակ։

Այսօր էլ չէր նում սենեակից սենեակ և ինքնիրեն, բաւական լսելի ձայնով, պատմում «ձեռ խոսիպաչ», «ասի կանեիր», ինչ որ չեմ ուզիլի և այն կովի մասին, որը երկար ժամանակ կերարել է նրա ընտանիքը։ Զարմանալ ոչ մանում, բայց գնում իր ազգիկ ազգանունը, իսկ ինչպիսի՞ ազգանունը։ Իսկ ինչպիսի՞ ազգանունը, իր իր ամուսնու և հոր ազգանունները զուգորդութեամբ է տարբերում, շաղկապում և ներդաշնակորէն, կամ տրամաբանորէն կազմելով իրարու։ Ու հասարակ բարդութիւնների, նրբութիւնների և նրբութիւնների սիրահարներից չէ։

Երբեմն ուզում ես լսել նրանց վարչութիւնների մասին և լսելի նեղանում է, որ շատերը 1 ֆունտից ասել կեն ունում, կամ 2—3 ֆ. ասել բաւականանում։ Այս բանը նա բացատրում է տոր զրաքէշ... մեր մարդած է, որ հարի ֆունտ 3, իսկ շաքարինը 16 կոպէկ արժէ։

Ամ ասս է նրա ամբողջ պատմութիւնն ու աշխարհանդեսը նրանց մասնամբ մասին։

Կեանքը հասանում է 4 տարեկան տղու չափ և նոյն պահանջներն է զրնում, ինչ որ 2 տարեկան տղինկս։

Երեկ ասեւ էր գալիս. կինս շրջուած էր, փոքրիկ տղինկս արտասում էր։ Ամենքը, նոյնիսկ մեր փոքրիկ ընիկը, շրջապատել են զրաքէշին։ Պատան ինչ որ ալլալանած էր։ Վախեցայ, չէնեն, մասեցի ես, ոչ քանչ պասարտ է վերցնում էս աշխարկից և կանում է 4 տէրտէլով Թաղել իրան, կամ դնամարքի ու քէչէրի համար պրոպագնդ անում։

Հարցրի ժամոլին նպատակը։ Իսկ պատասուր էի հարցնել, որպէսզի Թիֆլիսի գնեցու նամանդ-ատեսի ժողովների մասին արած պարտադիր ուրուանները խանան չլինի և 25000 ռ. ուզի նրի չենթարկեմ։

Իմացայ։

Ոսկանը (միլիցիական) բերել էր Թիֆլիսի գնեցու դուբնոյատորից մի օրդեր, որով առաջարկում էր 100 տարեկան զրաքէշս տերու օրայ ընթացքում հեռանալ Վրաստանի հանրապետութեան սահմաններից։

Կատակ կարծեցի, բայց սարսուռ անցաւ մարմնովս, երբ պատկերացրի մեր հայրենիքի հրամանների բրգարդմանն մեջտեղ։ Զմայ հանեցիր արդարութեանդ մասին—դատ հան ու, հիւանդութեան օրանները—Քեռիներ ես Վրաստան, վաղի ժողովրդի՝ Զէ որ մեզ մոտ օրէնք դատ չկայ վեղ ընենութիւն, չկայ հարցնել։ այլ կայ միայն ասանկանան «էրամայում եմ» և դրա կողքին սարսկների երկար դրան, որ սեպտեմբ գաղաքացի են կոչում։

Մարդասէր վերջիշեալ մեր հանրապետութեան կեանքի դէպքը առանցքը՝ բոլոր պարտադիր որոշումները, զանգ ի դրանց զրաքէշս տրածները և տրպիսով որոշել ներկայ հասցեիսանական կառավարութեան տրամաբանութիւնն ու մեր պատասի հանանգրերը։

— Մարդիկ, մարդիկ, դիմեցի զրաքէշիս Զուգ ինչ։

— Մարդիկ, լսեցք գանչ այս անգամ։

— Չեմ լսում ոչդի. տրամաբանց պառաս, հայերացը ուզդելով ինձ։

Յուլիսի 4-ին նշանակած են Ախալքալաքի գաւառի զեմստուային ընտրութիւնները: Բաղաքացիներ եւ ռուսկայ ընտրութիւնները: ապ իսի 25-ին նշանակած ընտրութիւնները կառավարութիւնը դիտմամբ յետաձգեց ձեզ յանկարծակիի բերելու եւ իրեն ուզած մարդկանցն անցկացնելու համար:

Պատահե՞ւ էլեւ լսուած խօսքերը ազնիւ ինձն ինձ. գոյնի այդ ձայնի դուրս եկած ճանապարհով կարդացած ձայնս հասցնել զա՛ն՝ չլիս ուզիդին, մասնցիի եւ չարունակեցի.

—Մայրիկ, լիդանեխական էր, սգնաւլիսա էր, անարիսա էր: չէ՞ք կանդնած Վրաստանի անկախութեան պատիւի վրայ, բոլորի էլ. գաղնակցական, քաղաքացի՞... որ հայ էր՝ այդ դիտէն և չէարցրի... Տեսէք, մայրիկ, գենեալ նահանգապետը ասաց՝ ես դանդ դաղ... «Ունդ քնուիեան ազ սորել վրայ մեր ինդանվայր Վրաստանի սահմանները (դանգնչա ասիալեչոցի է, մայրս գոչեց՝ Բուիպչիս)»

— Չէ, որդի, մի կողք պաղիր է մեզել, մինանգամից դէս փէթ գնիր, Քէ չէ դէսանքով բան չի դուրս գալիս, մեզ ինչ եղեանները կը հիանդանան...

— Մայրիկ, ազսորում են մեզ գեներալ-նահանգապետի հրամանով. ուր պէտք է գնաց մնանա...

— Հա, որդի, շանը պէտք է մի բան տա՞...

— Չէ, մայրիկ, շան մասին չէ խօսքը. Քէչ պէտք է տնէք...

— Ինչ ես նեղացնում մայրիկին, մինչ-ամենց կէնս, ազսորում են, որպէս որոշ զրպանց չունեցողին...

— Ներիր կինս, բայց մինիսարներից մէջը, Մէջ էր 100 տարիան մէջը կանգնած բարձրացրեց չաշխատելու համար:

— Սա Վրաստան է, մայրիկը հանչած է սահիկանութեան կողմից որպէս չաշխատող: ուրեմն զորդազրի և նեթ չարուրուն տէրի վատ բան է պատահելու նրան:

— Էլ ինչ:

— Ամա այսօրուայ պարտադիր զանչումը... բոլոր անգործները պարտաւոր են դանանգաղել և գնալ ռիսեալ. ուր կանչուիին Ի՞նչ կլինի 100 տարեան դանգիչներին վազը մանդ դանանգաղ ան ձեռք և ոչարէն դանգաղին ազիատանքերի, կամ սոիկան Գանա գնալ խորանելու ազիատանքը կատարել և կամ Փաքի քաղաքի ռազմիկայանը չենեալ...

— Նեղեցէք, տիկին, դուք խնայդ էք. 100 տարիան...

ԹԵՐԹՕՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՔՐԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ*)

—

Այսօր մենք Անգլիոկիսատ, որ մինչև 1917 թիւը եղել է իրաւագրական ազգային ու կուլտուրական միաբանութիւն՝ կենտրոն... այսօր, այդ Անդրկովկասում երեսի է գալիս հրապարակ ազգային ամբասանամանների իրաւունքների պաշտպանման գործը, որ, ինչպէս ասեցի, ունի իր արիւնաս պատմութիւնը, հարաւ ու մէկ տեսակի փորձերը և նրանց հետևանքները:

Պատմութիւնը այդ բոլորը ասլիս է մեր ձեռքը և դնում մեր առաջ իր հետևանքները: Այս բոլոր քաղաքական յեղաշրջումները, որ տեղի են ունեցել Ռուսաստանում ու Եւրոպայում, մի բան յեղաշրջել են արդեն իշխող ազգի հոգեբանութեան և նրա պետական ընդհանրութեան մէջ. թէ «էին սատանաները» երկրպագուների մէջ միմիայն անհատների փափաքութիւն է եղել և պետական դեղի մասնակցել խորհրդանիշների կանչած «Drangnach Osten» է երկրպագուների միջև տարբերութիւն չկայ:

Այն, ինչ իրականն կեանքը տեղծել է բուլշեւիկան գաղափարի իշխանութեան անհամբերութեան շրջանում և տեղատարը է համարել յեղափոխական այն առաջադէմ կուսակցութիւնների կողմից, որոնք այժմ մեր կեանքում իշխանութեան դեղը իրենց ձեռքն են վերցրել—ի՞նչ հարկ, այդ բոլորը այժմ մեր նոր կեանքում չպիտի ծառայէ իբրև ընդօրինակութեան նիւթ և չպիտի բուսաբերէ ապագան ազգային սոցիալական և կուլտուրական պահանջներին և հասկացողութիւնին ի՞նչ:

Այն, ինչ չկրնայ իրենց մոլորեալ էլ տեղեկացնել փոքրամանութիւնները կամքով ազգերը, իրարի անհրաժեշտ միշոցներ իրենց կուլտուրական պահանջներն ապահովելու համար,—այժմ նոյն իսկ այդ միջոցների իրականացումը չի կարող ոչ տալ բուսաբերը Ուզում եմ ասած լինեմ, թէ իմդրի լուծումը, նիրիկ պայմաններում, պէտք է լինի առիի տրամաչափ, առիւլ լայն և ազգային պահանջների ընդառաջող, քան թէ մինչև օր պատմութիւնն մէջ եղել է. օրվնիան կանոնը միանգամայն յեղաշրջել է և դրա հետ ազգային ինքնագիտակցութիւնը կատարել է հակայական քայլեր դէպի առաջ, տիպէս որ ոչ մի ընդօրինակութիւն ուտարական կամ գերմանական սանմանադրութիւնից՝ ազգերի փոքրամանութեան իրաւունքների վերաբերմամբ, չի կարող ամենաչնչին բաւարարութիւնը տալ:

Ռուսական մեծ յեղափոխութիւնը

*) Տես «Ն. Ազիտաւոր», № 67.

— Ինչպարենրին այլ տեղ որոնեցէք. պարոն, բայց մի մոռանաք, որ սա Վրաստանի կուսակրութիւն է և մեր մարդիկը համարում է նրանց հաշիւ անդարձ.

—

Վիրաւորած և վիրաւորած Քաղի կնոջ և զուրս եկայ տանից: Զանազան մարդիկ և պատկերներից չէի կարդանում ազատել ուզեցս:

Հանկարծ վիրաւորի ամբողջ արագերդան. Քէչ պէտք է ասէր նա, բեթէ վազը նրա ձեռքը ուրդին հեռացնէի Վրաստանի սահմաններից միմիայն նրա համար, որ նա որոշ զգայնութիւն չունիր Մարքի սա պատրաստ չէ, մարքի սա արէնք է. իսկ եթէ սա օրէնք է Վրաստանի համար—ինչպէս մենք հայերս Վրաստանում մեր ծերերին և երեխաներին խնամելու սովորութիւնը հաստատում ենք այսպիսի պարագաներ որոշ-մեների հետ Բայց այս մարքը ընդհանրապէս ինկէրիցիայի մէջ շարք

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹՐՔԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Մեծ վիզիրը, դուրս է գալը զրաֆ՝ն, հերքում է, թէ Լեռը յայտարարութիւններ չի տրել ֆրանսիական մամուլին, և զարմանում է իրեն վերագրած այն խօսքերի վրայ, թէ Բ. Դռ. ոը պատրաստում է ասորաբերել պայմանագիրը: Պատերազմի վարս մը հաստատելուն է գալ Գերագոյն Ռազմի կողմից:

Ցայն ժողովուրդն ու կառավարութիւնը վճռել են սահմանափակել ինքնագլուխ գործողութիւնները մարշալ Ֆոշի և Ալենբիի ցուցումների համաձայն և չարունակել միայն յոյն բանակների միջոցով բոլոր գաշնակիցների պատերազմը հանդարտորէն դէմ, որ բացարձակ

հնարաւոր զարգրոց կեանքի մէջ այն բոլորը, որը մի ժամանակ իբրև կուսակցական ծրագրի գաղափար՝ չատ հեռու էր իրականանալուց. իսկ իրականութեան մէջ եղած և չէ՝ որի չէր բաւարարում յեղափոխական կուսակցութիւնները. Դրանց թւում առաջին անգամ սոցիալ-դեմոկրատներն, որը շատ լաւ գիտակցում էր, որ իրենց ազգերը փոքրամանութիւնից իրաւունքների պաշտպանման զրգռը, որ ինչպէս ասեցի, ունի իր արիւնաս պատմութիւնը, հարաւ ու մէկ տեսակի փորձերը և նրանց հետևանքները:

Պատմութիւնը այդ բոլորը ասլիս է մեր ձեռքը և դնում մեր առաջ իր հետևանքները.—Այս բոլոր քաղաքական յեղաշրջումները, որ տեղի են ունեցել Ռուսաստանում ու Եւրոպայում, մի բան յեղաշրջել են արդեն իշխող ազգի հոգեբանութեան և նրա պետական ընդհանրութեան մէջ. թէ «էին սատանաները» երկրպագուների մէջ միմիայն անհատների փափաքութիւն է եղել և պետական դեղի մասնակցել խորհրդանիշների կանչած «Drangnach Osten» է երկրպագուների միջև տարբերութիւն չկայ:

Այն, ինչ իրականն կեանքը տեղծել է բուլշեւիկան գաղափարի իշխանութեան անհամբերութեան շրջանում և տեղատարը է համարել յեղափոխական այն առաջադէմ կուսակցութիւնների կողմից, որոնք այժմ մեր կեանքում իշխանութեան դեղը իրենց ձեռքն են վերցրել—ի՞նչ հարկ, այդ բոլորը այժմ մեր նոր կեանքում չպիտի ծառայէ իբրև ընդօրինակութեան նիւթ և չպիտի բուսաբերէ ապագան ազգային սոցիալական և կուլտուրական պահանջներին և հասկացողութիւնին ի՞նչ:

Այն, ինչ չկրնայ իրենց մոլորեալ էլ տեղեկացնել փոքրամանութիւնը կամքով ազգերը, իրարի անհրաժեշտ միջոցներ իրենց կուլտուրական պահանջներն ապահովելու համար,—այժմ նոյն իսկ այդ միջոցների իրականացումը չի կարող ոչ տալ բուսաբերը Ուզում եմ ասած լինեմ, թէ իմդրի լուծումը, նիրիկ պայմաններում, պէտք է լինի առիի տրամաչափ, առիւլ լայն և ազգային պահանջների ընդառաջող, քան թէ մինչև օր պատմութիւնն մէջ եղել է. օրվնիան կանոնը միանգամայն յեղաշրջել է և դրա հետ ազգային ինքնագիտակցութիւնը կատարել է հակայական քայլեր դէպի առաջ, տիպէս որ ոչ մի ընդօրինակութիւն ուտարական կամ գերմանական սանմանադրութիւնից՝ ազգերի փոքրամանութեան իրաւունքների վերաբերմամբ, չի կարող ամենաչնչին բաւարարութիւնը տալ:

Ռուսական մեծ յեղափոխութիւնը

կոչէն մեզմել է հաշուեհարան պայմանագրերը Այսուհետ խօսք չըկայ ուտանիրության մասին Ցարական կառավարութիւնը այդ դատ լաւ է հասկացել. Վենիզելոսը յայտարարեց, որ իրեն մեռած է միայն շնորհաւորել իր վարքագիծ և ֆրանսիական կառավարութեան գլխի ինը տարած անկիրգ արամադրութեան համար:

Ռուսական զօրքերի դիմն անցնում է Սամսոնը, Դեկեմբրից, Աբենսարը, Գեյմերիցից, Ագարայից, Ֆիլադելֆիայից Կոնիայ վիրաւորվում մինչև Մահմադու Ուսեիդ զորաբաժինները մարքում են զրաւած զօրքին: Դրաւած շրջանների Քիւրդ բնակիչները իրենց ուրախութիւնն են յայտնում և թեթևացած շունչ քաշում, ազատուած

զրաքեամբ յանձնարարեցին դէպ ի հեռացարան Թիւն չի սատարում, եթէ մի կողմ թողնենք, որ 20 տոկոսից բարձր պահանջը ինքն ըստ ինքեան մի անարդարութիւն է:

Շատ մեծ կերպով 151-րդ յոդուածը յոյսերի ազգային հարցը կուլ տալիս է ազգային փոքրամանութիւնների հասարակ իրաւունքների խախտմամբ... Բայց ենթադրենք այն է գլխաւորը, որ սահմանադրութեան մէջ լիովին չեն այդ իրաւունքները և չեն թեթևանան նրանց շրջանները, որ պարզ լինի նրանց խախտումը զասարանի առաջ և պաշտպանման հնարաւորութիւն գտնի...

Անարդ շրջանակի մէջ խախտումը ապացուցել՝ ինքն ըստ ինքեան չատ մեծ գործ գրգռ է, ապա որքան առաւել գործ կը լինի նրա պաշտպանումը:

Այս յոդուածը յարուցանում է նաև լուրջ խնդիրը, որ իրրև թէ լուծուում է 153-րդ յոդուածով, որ միայն 20 տոկոսից բարձր ազգաբնակութեան իրաւունք է տալիս պետական լուրջ նշանակութեան փոքրամանութեանց (այսինքն 20 տոկոսի ազգաբնակութեան)

153-րդ յոդուածի այսպիսի խմբագրութիւնը ամենայն դէպս լուրջ հանգամանքներ է ստեղծում, եթէ մենք նրան համեմատենք այն նախագծի հետ, ազգային փոքրամանութիւնների իրաւունքների մասին, որ կազմել է Հայոց Ազգային Ներկայացուցչի կողմից Սամսոնի 12 թեկնածուներով, և որ պիտի երբեք ի նիստի չի տեսնել վերջնական սահմանադրութիւնը կազմողների կողմից:

Ազգ. Ներկայացուցիչը նոր և առանց իր նախագծի մէջ կարող ու պարզ կերպով գնում է ազգային ինքնավարութեան հարցը ասելով.

1. Հայերը Վրաստանի սահմանների կազմում են հայ ազգային ինքնավարութեան...

Վրաստանի նախագիծը այս մասից վերցնել է և կարող կերպով մխոել է մինչև ժամանակ ազնատում է 146, 147 յոդուածներով մի ինչ որ տարաբերութիւն Քաղել թէ ինքնավարութեան հարց է զուտում այդ յոդուածների, այն ինչ փատարէն և de jure դուրս է գալիս, որ ազգային միութիւնների և զանազան ակումբների ու պրոֆեսիոնալ խմբակցութիւնների միջև տարբերութիւն չի լինելու:

Ազգային Ներ. ազգն իր նախագիծի մէջ կարում կերպով ընդունելով ազգային ինքնավարութեան սկզբունքը՝ այնուհետև ասելիս է նրա իրագործման կանոնը մեր:

Ազգային ինքնավարութիւնը իրագործուում է Ազգային Հանգամանքի և նրա գործադիր մարմնի, ազգային ժողովի միջոցով. որ Ազգային Հանգամանքը ընտրուում է քառանդամ ընտրական ֆորմուլայով, որ նա հաւասարում է ցրուում է իր որոշումները, և որ նրա որոշումների շրջանում գործում է ազգային ժողովը. և որ նրա ամբողջ գոյութիւնը է հայ ազգի անկախանալիք Վրաստանի սահմանների:

Ընդունելով ինքնավարութեան այս ընդհանուր և ամենակարեւոր սարքերութիւնը Ազգային Ներկայի նախագիծը անցնում է լուրջ հարցին և թը 7-րդ—8 դր—9 դր յոդուածներում անց է կացնում լուրջ նեղ հանգամանքներ, որոշ պարտադրութեան սկզբ ունեցը և ցոյց տալիս իրականէ այդ սկզբունքը պարտադրելու միջոցները:

Այս մասիրը կարծես թեթև սկսարկով դրած լինեն վրայ սահմանադրութեան 144—152—113 յոդուածներում ոչ պարզութեամբ և ոչ այն իրաւաբանական խորագրութեամբ, որ այսպիսի զգալ մեծանեցում և այսպիսի նշանակալից հարցերի վերաբերմամբ անհրաժեշտ է, այլ կարծես ամեն ջանք գործ է գրուած, որ հնարաւոր լինի ապագայում այդ յոդուածները ենթարկել այն բարաբերութիւններին և մեկնաբանութիւններին, որ կը գտնի վարչութիւնը կամ մի այլ պետական օրգան—գուցէ ամենայն մարդ, գուցէ և հակառակ—այսինքն նրանց ընդլայնող կամ սահմանափակող մեկնաբանութիւնները կարող են արւել ապագայում:

Ինչպէս ասեցինք, ոչ մի ինքնավարութեան սկզբունքը չի տրուած Ազգային Ներկայի նախագիծը՝

Մասնակցեցէք ընտրութիւններին. ձեր գիւղացի մարդկանց, ժողովրդի անկեղծ բարեկամներին տուէք տեղական գործերի դեղը: Ոչ մի ձայն սոցիալ-պատրիոտներին ու նրանց հետեւորդներին: Բոլոր էջերը տուէք միմիայն Հ. Յ. Դաշնակցութեան ցուցակին:

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՕՐԱԿԱՐԳ
Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ

Ա. Զեկուցում եւ հաղորդութիւն
1. Հ. Յ. Դաշնակցութեան Բիւրօ.
2. Կենտրոնական կոմիտէների.
3. Պարլամենտական ֆրակցիայի.
4. Արտաքսմանեան պատուիրակութեան.
5. Դեղագոյն Դատական Առանձին.
6. Հայէքներէ Մաքսիմ.

Բ. Սոցիալ-Քաղաքական
1. Բազմաբնակ մասնեան (գործելակերպ).
2. Ամբողջական Հայաստանի քաղաքական ձեւը—Մասնակցութիւն.
3. Սահմանադիր ժողով.
4. Նեղգոյն և վերջնական.

Գ. Կազմակերպական
1. Կուսակցութեան ֆինանսները.
2. Կուսակցութիւնը Հայաստանում և գաղութ երում (փոխադարձ յարաբերութիւն).

Դ. Կուսակցական ընթացքի կեանք
1. Կուսակցական մամուլ և պրոպագանդ.
2. Կուսակցութեան մասնակցութիւնը ինտերնացիոնալին և սոցիալիստական բիւրօին.

Ե. Բնաւորութիւններ

Մանօք Ա.—Բոլոր գեղեցիները պէտք է անպայման լինին զրուցը և վաստերցած կուսակցութեան համապատասխան մասին կողմից: Ուրեմն ընդիւր զեկուցանիս պէտք է դիցէ զրամական հարց, քանի որ ընդ. ժողովում զեկուցիները պէտք է ուղղեն ազատ պատասխանելու ժամանակ չունիր տալ, բոլոր զեկուցիները պէտք է ժամանակ ունենան տպագրուած ամբողջ Ամերիկայ, Եգիպտոս, Հնդկաստան, Պոլսոյ Բալկանների, Թիֆլիսի և Երեւանի մարմիններ ի՜նց զեկուցումները պէտք է Բիւրօին հասցնեն անպայման մինչև սեպտեմբերի 1-ը. Գրաւոր զեկուցում չունեցողներ պատգամաւորը ընդհանուր ժողովին չի մասնակցիլ:

Մանաւ. Բ.—Օրակարգի մէջ լսուցուցիչ հարցեր մացնելու համար կարելի է այդ հարցերն ուղարկել Բիւրօին մինչև սեպտեմբերի 1-ը:

Ընդհանուր ժողովը թացակոչ է 1920 թ. սեպտ. 20-ին՝ երեկոյեան:

Ժողովին հրաւիրուած են մասնակցելու հետեւեալ մարմինները.

1. Ռուսաստան (Ռուսով Նախիջեւան) 1 պատգ., 2. Բաքու 2, 3. Արցախ 2. 4. Թիֆլիս 3, 5. Բաթում 1, 6. Ռուսական Ծովափ (Սոչիից հիւսիս) 1, 7. Շիրակ 3, 8. Վանանդ 3, 9. Ութան 4, 10. Թեհրան 1, 11. Թաւրիզ 1, 12. Գիլիկիա 2, 13. Պոլիս 3, 14. Եգիպտոս 1, 15. Բալկաններ 3, 16. Ամերիկա 3, 17. Մարտիրոսական ֆրակցիա 1, 18. Ուսանողական միութիւն 1, 19. Աշխատաւոր միութիւն 1, 20. Բիւրօ 1.

Ընդհանուր ժողովին եկած պատգամաւորների թեկնածները հոգում են ուղարկող մարմինները:

Մինչև ընդհ. ժողովը բոլոր մարմինները Բիւրօին հասանելիք զրաւը պէտք է վճարած լինեն, հակառակ դէպքում չի լինում մասնակցելու իրաւունքից:

Անդրում ենք ներկայ հրաւէրը սատարելու ժողովի անմիջական տեղեկացնել մեզ:

Հրաւէրը մի քանի անգամ տպագրել բոլոր կուսակցական թերթերում.

1920 թ. յունիսի 10, Երեւան.

Ի դիմաց Հ. Յ. Դաշնակց. Բիւրօի
Հերթապահ անդամ Ս. Վրացեան
Քարտուղար՝ Տ. Տեփանեան

ԱԹԱԼԲԱԼԱԲԻ ՉԵՀՄՈՏԱՑԱԾ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Անխառնուրդ՝ բոլոր եղբայրնի՝ մարդկի!

Ընկերներ, քաղաքացիներ և հողագործ եղբայրներ!

Յուլիսի 4-ին նշանակած են Ախալցաբայի ամբողջ շրջանի զեմստուային ընտրութիւնները:

Զեմստուան աշխատաւորական մի հիմնարկութիւն է, որի համար տասնեակ տարիներ շարունակ դուք կռիւ էք մղել ռուսական ցարերի դէմ՝ ձեզ տասնիսդ ունենալով ձեր շահերի պաշտպան և ձեր իրաւունքներն միշտ հաստատելի Հայ Ցեղ. Դաշնակցութեան:

Ռուսաստանի մեծ յեղափոխութիւնը չարչարեց շատ բանութեան շղթաներ, դրա հետ միասին նաև հայ աշխատաւորութեան տարբերութեան շղթաները.

Այժմ դուք, որպէս ազատ քաղաքացիներ, պէտք է ցոյց տաք, որ գնահատում էք յեղափոխութեան նեռաձեւութիւնները և բոլորդ առանց բացառութեան մասնակցէք զեմստուային ընտրութիւններին:

Այդ ընտրութիւնների ժամանակ դուք մի բան էլ շատ պարտ պէտք է ցոյց տաք, որ դուք այն կուսակցութեան հետ էք, որը միշտ եղել է ձեզ հետ և բոլոր զոհաբերութիւններն արել է ձեզ համար:

Այդ կուսակցութեան դուք բոլորդ, մեծ թէ փոքր, լաւ էք ճանաչում—դա Հայ Ցեղ. Դաշնակցութիւն է:

Ընկերներ, քաղաքացիներ և հողագործ եղբայրներ, խիստ շարքերով գնացէք դէպի ընտրատեղերը և ձայն տուէք Հայ Ցեղ. Դաշնակցութեան, որ միայն նա է ձեր ազատութեան, հաւասարութեան և եղբայրութեան մարտիկը:

Մինչև ընդհ. ժողովը թացակոչ է 1920 թ. սեպտ. 20-ին՝ երեկոյեան:

Ժողովին հրաւիրուած են մասնակցելու հետեւեալ մարմինները.

1. Ռուսաստան (Ռուսով Նախիջեւան) 1 պատգ., 2. Բաքու 2, 3. Արցախ 2. 4. Թիֆլիս 3, 5. Բաթում 1, 6. Ռուսական Ծովափ (Սոչիից հիւսիս) 1, 7. Շիրակ 3, 8. Վանանդ 3, 9. Ութան 4, 10. Թեհրան 1, 11. Թաւրիզ 1, 12. Գիլիկիա 2, 13. Պոլիս 3, 14. Եգիպտոս 1, 15. Բալկաններ 3, 16. Ամերիկա 3, 17. Մարտիրոսական ֆրակցիա 1, 18. Ուսանողական միութիւն 1, 19. Աշխատաւոր միութիւն 1, 20. Բիւրօ 1.

Ընդհանուր

կից գեղանանվ և գալուկանոցը. Վերջինս բռնված է 250,000 ռ. վճ. տալ։

Ղամարլուի դպրոց — Սեպտեմբերից Ղամարլուում ը գյուղ դպրոցում ու սուտը լինելու։ է ընդհանուր, մի և պարտադիր հանրային կրթություն և ուսանողներ։ Ուսումնական նախապատրաստիչներն որ դեն ուղարկեցին անհրաժեշտ նամակներ։

Ուսումնական բանտերի համար.— Դիրեկտորական նախապատրաստիչը յայտնել է Երևանի գաղտարան ինքնավարությանս, որ վերջինիսի արտադրությանն տակ է դրված 150 փ. ալիւր և 150 փ. եղիկոպարներ արտերում տվյալ բանտերին բաժանելու համար։

Ուռուս.— Նախարարների խորհուրդը քաց Քարեց 9 միլիոն ռ. Ջրաքաշման առուները նորոգելու համար։

— Դիրեկտորությունն նախարարությունն քաց է Քարեց 23 միլիոն ռ. Եկմիանին առուն անկացնելու համար, որը պիտի տրվի 4000 դեսյատին։

Զանգեզուրի մարզիկները.— Զանգեզուրի կռիվների մեջ ապրածն և վերջապես մարդիկների ընտանիքներին մնանում Քարվի կը տրվի հեռնեալ կարգով. Ութաքանչիրը սպանածի ընտանիքին 50,000 ռ., իսկ ամեն մի վիրաորին 5—10 հազար ռ։

Դիլիջանի մարզիկները.— Կառավարությունը որոշել է 194,000 ռ. վարկ թանալ Դիլիջանի դեպքերի տարին սպանված կամ վիրաորված կամավորներին. յանձնարարած է գեղեցանանանանց միջոցների սպանվածների ընտանիքներին տալ մի մի հոլիբարար կենդանի։

2000 հայեր Բաղդադից դեպի Ուրմիա

Վերջերս նորանոր կոչդպարությունները են արուում Անգլ. կառավարությունը Պարսկաստանի բոլոր սարդիներին ազարակիչ է Մուսուլի և Զաքոյի մէջեն գտնած Աքրաթի շրջանը, և այնտեղ, եթէ հնար լինի, փոխադրուիս է Ուրմիայ Ասորիներ հետ ապրած են մեկեկու նուն պարսկահայերից մօտ 2000 հոգի։ Կառավարությունը խոստացել է նրանց տալ 6 ամսուայ պարզար և ինքնապաշտպանության համար հարկ եղած միջոցները։

3000 հայեր դեպի Մուսուլ

Մի ամիս առաջ կառավարությունը Պարսկաստանից մօտ 3000 հայերի, ընտանիքների հետ միասին, փոխադրել է Մուսուլի մոտերը, այնտեղ հանրաբանի վրայ ապրանքներ ստանալու համար։ Բայց նրանք ապրանքներ չեն կարողանում գտնել հայերեն և այդ իսկ պատճառով այժմ դժգոհ են իրենց վիճակից։

Արհեստաւորներ

Նրկու օր առաջ կառավարությունը Պարսկաստանից Բաղդադ ուղարկեց մօտ 200 արհեստաւորներ՝ իրենց ընտանիքների հետ միասին։ Նրանց ապրելու են արհեստանոցներում սառնալով օրավարձ և ուտելիք։

Համ կը գտնէ՞ն, կամ 3 տարի կը ծառայէ՞ն

Ներկայումս Պարսկաստան մեկել է մէջտեղ 13000 հայ գաղթական։ Մի քանի օր առաջ կուսակցությունը ասաց Լ կամ 3 տարի պէտք է կատարէք Մրջոցների հոգին և այդ կերպով ազատվելք ձեր օրագրերից։ Կառավարությունը նրանց ուղում է ուղարկել Բերբերի և Մերէլիանի շրջանները, և այնտեղ խոստացել է նրանց տալ հող որպէսզի մշակեն և ինքնասնաբնակ ապրելով այնտեղ տարին 3 տարի։

Դարձ. Դարձերի նեղ կացությունը Արևելեն հնարաւոր տվյալ մասին հրամանագրեր է ստացած Հայաստանի կառավարությունից։ («Առաւօտ»)

Սիսի հայերն Ադանա փոխադրուած

Պարսկ պատերազմական ստացած տեղեկությունների համաձայն, Սիսի (Կիլիկիա) հայերը Մերսինի համրով փոխադրած են Ադանա։

Մրջոցների հայտնությունը

Բաղդադից գրում են Թեհրանի «Ամատաս» թերթին։

Սրկու տարուց ի վեր Պարսկաստանի գաղտնի տեղամասերին կեանք վարող հայ գաղթականությունը վերջ է վերջոյ զգալ է այս մերձենակ կեանքից։ Դիրեկտորն երազում նա իր հայրենի տեղն է տեսնում և տեղադրվելու իր արդեն ու զարմանի կարգը ցանում։ Գաղթականությունը մեկտեղ լույս ունի, որ ներգ-դրը մեռ է և լուսում կը վերադառնայ իր հայրենիքը։ Բայց տիսուր որ, ինչպես երևում է, մեր Վասպուրականի կարտանը դեռ հեռ անտառում ծանոթ չեղած գեղեր է ապրել։

Մրջնակաղ ու տարուան դրպրոցներ թիւր Հայաստանում

Հայաստանի հանրապետության սահմանները 1919—20 ուրդ տարում տարբերական գաղտնիք կայան։ 1) Իջևանի շրջան 38 գղ. 32 ուսանող. և 2840 տղաներ։ 2) Փամբակի շրջան 44 գղ. 110 ուսանող. և 4747 տղա։ 3) Ալեքսանդրապոլի շրջան 70 գղ. 157 ուսանող և 6407 տղաներ։ 4) Նոր Բայազետ 68 գղ. 145 ուսանող և 5806 տղա։ 5) Էջմիածնի շրջան 46 գղ. 110 ուսանող և 4400 տղա։ 6) Սրեանի շրջան 50 գղ. 122 ուսանող. 3825 տղա։ 7) Կաթի շրջան 75 գղ. 190 ուսանող. և 7600 տղա։ 8) Զանգեզուրի շրջան 45 գղ. 186 ուսանող. 2400 տղա։ Լեռամենը 431 գղ. 1098 ուսանող. 38015 տղա։

Մրջնակաղ 20 գղրդ. գասատուները՝ 288, իսկ ուսանողները 5162։

(«Ե.»)

ՎՐԱՍՏԱՆ

ՎՐԱՅ ԿՅԱՆՔ

Ազգային հարցն ու մենշեւիկները

Վրացի կոմունիստների ամենօրեայ թերթ «Խամբուտան» (№ 8) մի պատմական հայեացք է ձգում ու ցոյց տալիս, թէ ինչպես վրացի մենշեվիկները երկար տարիների ընթացքում ստահնաբար փորել են իրենց նեղկին դատանքը ազգային հարցի մասին և այժմ այդ կողմից բոլորովին ձուլվել են սոցիալիստ ֆեդերալիստների ու ազգային-դեմոկրատների հետ՝ դառնց ազգային հարցի մասին ունեցած ալիքարհամարհանքի համար։ Բայց նրանք ասելու չեն կարողանում ասելու հայերիկ ու հայերիկ չեն կարողանում հայերիկ և այդ իսկ պատճառով այժմ դժգոհ են իրենց վիճակից։

Արհեստաւորները

Նրկու օր առաջ կառավարությունը Պարսկաստանից Բաղդադ ուղարկեց մօտ 200 արհեստաւորներ՝ իրենց ընտանիքների հետ միասին։ Նրանց ապրելու

Ադանայի գաղթականներ — Ադանայի գաղթականները Վերջերս ստացան 250,000 ռ. վճ. տալ։

Ղամարլուի դպրոց — Սեպտեմբերից Ղամարլուում ը գյուղ դպրոցում ու սուտը լինելու։ է ընդհանուր, մի և պարտադիր հանրային կրթություն և ուսանողներ։ Ուսումնական նախապատրաստիչներ որ դեն ուղարկեցին անհրաժեշտ նամակներ։

Ուսումնական բանտերի համար.— Դիրեկտորական նախապատրաստիչը յայտնել է Երևանի գաղտարանային ինքնավարությանս, որ վերջինիսի արտադրությանն տակ է դրված 150 փ. ալիւր և 150 փ. եղիկոպարներ արտերում տվյալ բանտերին բաժանելու համար։

Ուռուս.— Նախարարների խորհուրդը քաց Քարեց 9 միլիոն ռ. Ջրաքաշման առուները նորոգելու համար։

— Դիրեկտորությունն նախարարությունն քաց է Քարեց 23 միլիոն ռ. Եկմիանին առուն անկացնելու համար, որը պիտի տրվի 4000 դեսյատին։

Զանգեզուրի մարզիկները.— Զանգեզուրի կռիվների մէջ ապրածն և վերջապես մարդիկների ընտանիքներին մնանում Քարվի կը տրվի հեռնեալ կարգով. Ութաքանչիրը սպանածի ընտանիքին 50,000 ռ., իսկ ամեն մի վիրաորին 5—10 հազար ռ։

Դիլիջանի մարզիկները.— Կառավարությունը որոշել է 194,000 ռ. վարկ թանալ Դիլիջանի դեպքերի տարին սպանված կամ վիրաորված կամավորներին. յանձնարարած է դիրեկտորությունը սպանածների ընտանիքներին տալ մի մի հոլիբարար կենդանի։

2000 հայեր Բաղդադից դեպի Ուրմիա

Վերջերս նորանոր կոչդպարությունները են արուում Անգլ. կառավարությունը Պարսկաստանի բոլոր սարդիներին ազարակիչ է Մուսուլի և Զաքոյի մէջեն գտնած Աքրաթի շրջանը, և այնտեղ, եթէ հնար լինի, փոխադրուիս է Ուրմիայ Ասորիներ հետ ապրած են մեկեկու նուն պարսկահայերից մօտ 2000 հոգի։ Կառավարությունը խոստացել է նրանց տալ 6 ամսուայ պարզար և ինքնապաշտպանության համար հարկ եղած միջոցները։

3000 հայեր դեպի Մուսուլ

Մի ամիս առաջ կառավարությունը Պարսկաստանից մօտ 3000 հայերի, ընտանիքների հետ միասին, փոխադրել է Մուսուլի մոտերը, այնտեղ հանրաբանի վրայ ապրանքներ ստանալու համար։ Բայց նրանք գտնելի չեն կարողանում գտնել հայերեն և այդ իսկ պատճառով այժմ դժգոհ են իրենց վիճակից։

Արհեստաւորներ

Նրկու օր առաջ կառավարությունը Պարսկաստանից Բաղդադ ուղարկեց մօտ 200 արհեստաւորներ՝ իրենց ընտանիքների հետ միասին։ Նրանց ապրելու

տեղում են արհեստանոցներում սառնալով օրավարձ և ուտելիք։

Համ կը գտնէ՞ն, կամ 3 տարի կը ծառայէ՞ն

Ներկայումս Պարսկաստան մեկել է մէջտեղ 13000 հայ գաղթական։ Մի քանի օր առաջ կուսակցությունը առաջ է կամ 3 տարի պէտք է կատարէք Մրջոցների հոգին և այդ կերպով ազատվելք ձեր օրագրերից։ Կառավարությունը նրանց ուղում է ուղարկել Բերբերի և Մերէլիանի շրջանները, և այնտեղ խոստացել է նրանց տալ հող որպէսզի մշակեն և ինքնասնաբնակ ապրելով այնտեղ տարին 3 տարի։

Դարձ. Դարձերի նեղ կացությունը Արևելեն հնարաւոր տվյալ մասին հրամանագրեր է ստացած Հայաստանի կառավարությունից։ Այդ պաշտանի համար Քեկեմեան է համարում Սահմ. Ժողովի անդամ Մրդեանին, որ 5 ամիս շարունակ Ռուսաստանումն է եղել յատուկ մեկնելով։

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Պարենաւորման ճգնաժամը Բաքուում

Բաքվի գազետներ ասած տեղեկությունների համաձայն Բաքուում պարենաւորման ճգնաժամը սուր կերպարանք է ստանում, սև հոլի գլուխներ ապրա գնելով ծախում է 160—180—200 ռուբլ վ. Շաքարաւազը. 1ֆունտ կարելի լինի գտնել, գլուխները տրվեմ 700—800 ռ.։ Մանրի ձիչ մի չատ մասերի գնելով վաճառում նրանք Բաքուում վաղուն։

Խորհրդային թղթադրամներ

Վերջին ժամանակներս ձեռ քանակությամբ խորհրդային թղթադրամներ են երևան եկել գլխաւորապես 10.000-նոցներ, որոնց մասերները մեծ դրամատարությունների է հանդիպում։ «Բաքուում թղթադրամների կատարել հարդ է»—պատասխանեցին դրանց։ Բայց ինչպես որ, ինչպես երևում է, մեր Վասպուրականի կարտանը դեռ հեռ անտառում ծանոթ չեղած գեղեր է ապրել։

Մրջնակաղ ու տարուան դրպրոցներ թիւր Հայաստանում

Հայաստանի հանրապետության սահմանները 1919—20 ուրդ տարում տարբերական գաղտնիք կայան։ 1) Իջևանի շրջան 38 գղ. 32 ուսանող. և 2840 տղաներ։ 2) Փամբակի շրջան 44 գղ. 110 ուսանող. և 4747 տղա։ 3) Ալեքսանդրապոլի շրջան 70 գղ. 157 ուսանող և 6407 տղաներ։ 4) Նոր Բայազետ 68 գղ. 145 ուսանող և 5806 տղա։ 5) Էջմիածնի շրջան 46 գղ. 110 ուսանող և 4400 տղա։ 6) Սրեանի շրջան 50 գղ. 122 ուսանող. 3825 տղա։ 7) Կաթի շրջան 75 գղ. 190 ուսանող. և 7600 տղա։ 8) Զանգեզուրի շրջան 45 գղ. 186 ուսանող. 2400 տղա։ Լեռամենը 431 գղ. 1098 ուսանող. 38015 տղա։

Մրջնակաղ 20 գղրդ. գասատուները՝ 288, իսկ ուսանողները 5162։

(«Ե.»)

գոյան նայն իսկ որն բանանն դուրս թերել և դրա կարվելը յանձնելն մանանաժողովին։ Մենշեվիկների համագումարն ամենքին ցույց տվեց միայն, որ այսոր մենշեվիկներն ազգային հարցում ժամանակ են իրանց թրգիրը և որ նրանց այդ հարցը կարող են վճռել նայն չտեսով. ինչ չտես և կանեն այդ Վրաստանի ազգային կուսակցությունները։

Եւ այդ է պատճառը, որ այսոր մենշեվիկներին թափանցում են ամեն տեսակ նաղեսանանները և նայն իսկ շովինիստները։

Վրաստանի ներկայացուցիչ Ճանապարհում

Պոլսի «La Bosphore» թերթը տեղեկանում է, որ Վրաստանը շուտով Ճանապարհի մոյրաքարդը է ուղարկելու յատուկ պատիրակ։ Այդ պաշտանի համար Քեկեմեան է համարում Սահմ. Ժողովի անդամ Մրդեանին, որ 5 ամիս շարունակ Ռուսաստանումն է եղել յատուկ մեկնելով։

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Պարենաւորման ճգնաժամը Բաքուում

Բաքվի գազետներ ասած տեղեկությունների համաձայն Բաքուում պարենաւորման ճգնաժամը սուր կերպարանք է ստանում, սև հոլի գլուխներ ապրա գնելով ծախում է 160—180—200 ռուբլ վ. Շաքարաւազը. 1ֆունտ կարելի լինի գտնել, գլուխները տրվեմ 700—800 ռ.։ Մանրի ձիչ մի չատ մասերի գնելով վաճառում նրանք Բաքուում վաղուն։

Խորհրդային թղթադրամներ

Վերջին ժամանակներս ձեռ քանակությամբ խորհրդային թղթադրամներ են երևան եկել գլխաւորապես 10.000-նոցներ, որոնց մասերները մեծ դրամատարությունների է հանդիպում։ «Բաքուում թղթադրամների կատարել հարդ է»—պատասխանեցին դրանց։ Բայց ինչպես որ, ինչպես երևում է, մեր Վասպուրականի կարտանը դեռ հեռ անտառում ծանոթ չեղած գեղեր է ապրել։

Մրջնակաղ ու տարուան դրպրոցներ թիւր Հայաստանում

Հայաստանի հանրապետության սահմանները 1919—20 ուրդ տարում տարբերական գաղտնիք կայան։ 1) Իջևանի շրջան 38 գղ. 32 ուսանող. և 2840 տղաներ։ 2) Փամբակի շրջան 44 գղ. 110 ուսանող. և 4747 տղա։ 3) Ալեքսանդրապոլի շրջան 70 գղ. 157 ուսանող և 6407 տղաներ։ 4) Նոր Բայազետ 68 գղ. 145 ուսանող և 5806 տղա։ 5) Էջմիածնի շրջան 46 գղ. 110 ուսանող և 4400 տղա։ 6) Սրեանի շրջան 50 գղ. 122 ուսանող. 3825 տղա։ 7) Կաթի շրջան 75 գղ. 190 ուսանող. և 7600 տղա։ 8) Զանգեզուրի շրջան 45 գղ. 186 ուսանող. 2400 տղա։ Լեռամենը 431 գղ. 1098 ուսանող. 38015 տղա։

Մրջնակաղ 20 գղրդ. գասատուները՝ 288, իսկ ուսանողները 5162։

(«Ե.»)

Ռուսաստանի Կարդինալներ նշանակելու համար

Վատիկանից «Համանաքաղ» յայտնում է, որ Կենտրոնական Ռուսաստանից նշանակվելու է բերան 2 միլիոն արշին կարդինալներ։

«Կանոնիներ» Դիմում

Ռ. Ս. Ֆ. Ֆ. հանրապետության ներկայացուցիչները Զանգեզուրում յանձնած 24 ին Բաքուից սուրբ տեղեկությունների համաձայն հաղորդում է. Կամավորական զորքերի Քիկուցքում ներկայումս զորքում են ոչ պակաս կոչ. եղած զորամասերը, որոնց կազմում են կամավորական զորակոչից խառնված տեղական բնակչությունից և Կարմրաս ու Սև Ձորի շրջանները Քաղաք կամավորականներից։ Դանս չնորը զորքում են տասնմեկ տարեկան պարտադրական խմբերով հին Ղազիի շրջանում և Բաքվի հանապարհի վրայ։ Նրանց դիսիպլինան և պարենաւորման յոյսերը չէ դարտարան։ Լեհական պահանջների արդարացումը, որը նպատակ է դրել մեր ժողովրդին հասատան հնչերի վրայ հարատաբան տալ և ոչ թէ ուրիշների բարեքը բանագանալ—ըմբռնել է լեհ ժողովուրդ. դրա ապացոյցն է բոլոր դասակարգերի հուժիտ մերանքը Ցեհայ, իր հառի մէջ, նախարարը ասել է և այն մասին, որ Լեհաստանը ունի ապահոված է բարոյական և բուսական զորեղ բանակ ունի ասեն տեսակի բանակներին փասատրիոտիներին պատասխանելու համար։ («Kur Poran», 14 մայիսի)։

ՉԵԽՈ-ՍԼՈՎԱԿԻԱ

Վիեննի տերհանրիաներ

Չեխո-Սլովակիան և Լեհաստանը Տիրենին, Շեպցի և Օրաւա հարցերը պլեբիսցիտի միջոցով լուծելուց փոխարարաբար հրաժարել են և միասնաբար որոշել են վճռը Ներքոյում բարոյական հեղինակությամբ օժտած մի միջնորդի քննությանը յանձնել։

«Էշեռ-դը Գարը» թերթը հաղորդում է, որ ֆրանսական կառավարությունը, իբրև միջնորդ, ստանձնել է Բելգիայի թագաւորին։ Մեծամամ կառավարությունները դեռ չեն արտայայտուել այս հարցի մասին։

ԹՈՒՐՔԻԱ

Քիւրքիայի պատերազմը

«Դեյլի Տելեգրաֆ» ը հաղորդում է, որ Քիւրքական պատերազմը կը վերջանայ Քիւրքական համար ձեռնաւոր հանանակով։ Քիւրքական պատերազմական դրամ Թիկիկ փոքան կարար հանգիր է ուղարկել Պոլիս, որի մէջ մեկ իշխանություն անհրաժեշտությունն է նա մասնակցում գրքերը ստանալու համար։

«Էջեր դը Գարին» յայտնում է, որ Քիւրքական պատերազմը կը սառեցնի յունիսի վերջին։

ՊԱԼԵՍՏԻՆ

Պաղեստինում գերագոյն կոմիսար

Մարդոյ Ալենբիի ստանանցը դեռ բացենալու համար՝ Պաղեստինի գերագոյն կոմիսար է նշանակած Հերբերտ Սամուէլ, որ յունիսի 1-ին իր պաշտոնը կը սառնէ և իր զորձանքը սկսելու համար ուղղակի պատասխանատու պիտի լինի անգլիական կառավարության առաջ։

ԱՄԵՐԻԿԱ

Ամերիկան եւ իր պարտականները

Նիւ. Յորկից հեռ գրում են, որ դ. Նանգիցները մտադիր են Մեքսիկայ Նահանգներին իրենց ունեցած պարտքը վճարել այն չափով, ինչ չափով որ Գերմանիային կը սառցին պարտադրով որոշած տուգանքները։ Ամերի կեան կառավարության համար էն դանելի չէ վճարման այդ եղանակը։

ԻՏԱԼԻԱ

Քիսիտսի ծրագիր

Պարիզ. 25 յունիսի.— Իտալական հասարակությունը մեծ բանանանանելի է ընդունել Ջոլիտիի ծրագիրը և յոյս ունի, որ նրան կը յաջողի կատարելու իր խոստումները երկրի ֆինանսական և տնտեսական վիճակին համար։ Մասնաւոր ամբողջովին բանանցակում է գլխի նրա ֆինանսը, որը միանգամայն համապատասխանում է երկրի ստրկ կացությանը։ Իտալական հասարակությունը մեծ հետաքրքրությամբ է ցոյց տալիս դեպի Դերմանիայ հասանցումները և Մայրի ու Բրիտանիի կոնֆերանսները բաղաքնալ և արտաքին հետաքրքիրներ է սպասում։ «Popolo d'Italia» թերթը ակնարկում է, որ նայն իսկ նորանկ սահանցաստ Քիւրքերը, որոնց գանանում են սոցիալիստների հեռքում, ամենիրի ընդարձակ չի մատուցել մեզ հետ հաշտությունն կնքելու համար։ Բայց ամենայն դեպքում, հասարակական կարծիքը ամենայն դեպքում ունեցած վերաբերմունքով է դեպի ուկրաինական հարցն մեր կառավարությունն ունեցած վերաբերմունքով, որը մեր ազնուությունն պերճախոս վկայությունն է ամբողջ ազատ աշխարհ։ Արտաքին գործերի նախարարությունը կառավարությունն նկատմամբ մենք չունանցյներ ենք ունեցել, որ նա օգտվելով մեզ թաղանցանական սառնանանանանելիներով, ամենքին ընդարձակ չի մատուցել մեզ հետ հաշտությունն կնքելու համար։ Արտաքին կառավարությունը բանանցությունները ձգելու համար միջոցներ որոնելով, Լեհաստանում կամ յունանանանությունն, կամ անտանի միջամտությունը, և կամ վերջապես իր զորքերի յանդուգնությունն է ակնկալել։ Արտաքինի կառավարությունը կամենում է, որ Լեհաստանը մտքնան է վերջանալ ինչի հերանանանությունները... Բարեբաստաբար Արտաքին կառավարությունն յույսերը չանանցանան Լեհական պահանջների արդարացությունը, որը նպատակ է դրել մեր ժողովրդին հասատան հնչերի վրայ հաշտություն տալ և ոչ թէ ուրիշների բարեքը բանագանալ—ըմբռնել է լեհ ժողովուրդ. դրա ապացոյցն է բոլոր դասակարգերի հուժիտ մերանքը Ցեհայ, իր հառի մէջ, նախարարը ասել է և այն մասին, որ Լեհաստանը ունի ապահոված է բարոյական և բուսական զորեղ բանակ ունի ասեն տեսակի բանակներին փասատրիոտիներին պատասխանելու համար։ («Kur Poran», 14 մայիսի)։

ՉԵԽՈ-ՍԼՈՎԱԿԻԱ

Վիեննի տերհանրիաներ

Չեխո-Սլովակիան և Լեհաստանը Տիրենին, Շեպցի և Օրաւա հարցերը պլեբիսցիտի միջոցով լուծելուց փոխարարաբար հրաժարել են և միասնաբար որոշել են վճռը Ներքոյում բարոյական հեղինակությամբ օժտած մի միջնորդի քննությանը յանձնել։

«Էշեռ-դը Գարի» թերթը հաղորդում է, որ ֆրանսական կառավարությունը, իբրև միջնորդ, ստանձնել է Բելգիայի թագաւորին։ Մեծամամ կառավարությունները դեռ չեն արտայայտուել այս հարցի մասին։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Կարդինալներ նշանակելու համար

Վատիկանից «Համանաքաղ» յայտնում է, որ Կենտրոնական Ռուսաստանից նշանակվելու է բերան 2 միլիոն արշին կարդինալներ։

«Կանոնիներ» Դիմում

Ռ. Ս. Ֆ. Ֆ. հանրապետության ներկայացուցիչները Զանգեզուրում յանձնած 24 ին Բաքուից սուրբ տեղեկությունների համաձայն հաղորդում է. Կամավորական զորքերի Քիկուցքում ներկայումս զորքում են ոչ պակաս կոչ. եղած զորամասերը, որոնց կազմում են կամավորական զորակոչից խառնված տեղական բնակչությունից և Կարմրաս ու Սև Ձորի շրջանները Քաղաք կամավորականներից։ Դանս չնորը զորքում են մասնաբար տասնմեկ տարեկան պարտադրական խմբերով հին Ղազիի շրջանում և Բաքվի հանապարհի վրայ։ Նրանց դիսիպլինան և պարենաւորման յոյսերը չէ դարտարան։ Լեհական պահանջների արդարացությունը, որը նպատակ է դրել մեր ժողովրդին հասատան հնչերի վրայ հաշտություն տալ և ոչ թէ ուրիշների բարեքը բանագանալ—ըմբռնել է լեհ ժողովուրդ. դրա ապացոյցն է բոլոր դասակարգերի հուժիտ մերանքը Ցեհայ, իր հառի մէջ, նախարարը ասել է և այն մասին, որ Լեհաստանը ունի ապահոված է բարոյական և բուսական զորեղ բանակ ունի ասեն տեսակի բանակներին փասատրիոտիներին պատասխանելու համար։ («Kur Poran», 14 մայիսի)։

ՉԵԽՈ-ՍԼՈՎԱԿԻԱ

Վիեննի տերհանրիաներ

Չեխո-Սլովակիան և Լեհաստանը Տիրենին, Շեպցի և Օրաւա հարցերը պլեբիսցիտի միջոցով լուծելուց փոխարարաբար հրաժարել են և միասնաբար որոշել են վճռը Ներքոյում բարոյական հեղինակությամբ օժտած մի միջնորդի քննությանը յանձնել։

«Էշեռ-դը Գարի» թերթը հաղորդում է, որ ֆրանսական կառավարությունը, իբրև միջնորդ, ստանձնել է Բելգիայի թագաւորին։ Մեծամամ կառավարությունները դեռ չեն արտայայտուել այս հարցի մասին։

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Կարդինալներ նշանակելու համար

Վատիկանից «Համանաքաղ» յայտնում է, որ Կենտրոնական Ռուսաստանից նշանակվելու է բերան 2 միլիոն արշին կարդինալներ։

«Կանոնիներ» Դիմում

Ռ. Ս. Ֆ. Ֆ. հանրապետության ներկայացուցիչները Զանգեզուրում յանձնած 24 ին Բաքուից սուրբ տեղեկությունների համաձայն հաղորդում է. Կամավորական զորքերի Քիկուցքում ներկայումս զորքում են ոչ պակաս կոչ. եղած զորամասերը, որոնց կազմում են կամավորական զորակոչից խառնված տեղական բնակչությունից և Կարմրաս ու Սև Ձորի շրջանները Քաղաք կամավորականներից։ Դանս չնորը զորքում են մասնաբար տասնմեկ տարեկան պարտադրական խմբերով հին Ղազիի շրջանում և Բաքվի հանապարհի վրայ։ Նրանց դիսիպլինան և պարենաւորման յոյսերը չէ դարտարան։ Լեհական պահանջների արդարացությունը, որը նպատակ է դրել մեր ժողովրդին հասատան հնչերի վրայ հաշտություն տալ և ոչ թէ ուրիշների բարեքը բանագանալ—ըմբռնել է լեհ ժողովուրդ. դրա ապացոյցն է բոլոր դասակարգերի հուժիտ մերանքը Ցեհայ, իր հառի մէջ, նախարարը ասել է և այն մասին, որ Լեհաստանը ունի ապահոված է բարոյական և բուսական զորեղ բանակ ունի ասեն տեսակի բանակներին փասատրիոտիներին պատասխանելու համար։ («Kur Poran», 14 մայիսի)։

ՉԵԽՈ-ՍԼՈՎԱԿԻԱ

Վիեննի տերհանրիաներ

Չեխո-Սլովակիան և Լեհաստանը Տիրենին, Շեպցի և Օրաւա հարցերը պլեբիսցիտի միջոցով լուծելուց փոխարարաբար հրաժարել են և միասնաբար որոշել են վճռը Ներքոյում բարոյական հեղինակությամբ օժտած մի միջնորդի քննությանը յանձնել։

«Էշեռ-դը Գարի» թերթը հաղորդում է, որ ֆրանսական կառավարությունը, իբրև միջնորդ, ստանձնել է Բելգիայի թագաւորին։ Մեծամամ կառավարությունները դեռ չեն արտայայտուել այս հարցի մասին։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ

Աստիճական դանիքը

Վիեննա, 26 յունիսի.— Իրենց կոմքով հրամարած սոցիալիստական-դեմոկրատական կուսակցությունն անդամները փոխ-ընդունել են ազգանունները։ Մինչև այժմ հնարաւորությունն չկար գտնելիքը կոմվիսար հանրաբանելու։ Կուսակցությունների համանանությամբ, ազգային ժողովը վաղը մի անանց համար ժամանակաւոր նախագիծ կը հաստատէ։

ԼԵՀԱՍՏԱՆ

Սկսելու նաեւ առ. գործոց յանձնաժողովում

Սկզբի արտ-ցին գործոց յանձնաժողովի մէջ կառավարությունն անունից արտաքին գործոց նախարար Սկուսելսկին հանանանց յայտարարությունն է արել։

«Լեհ կառավարությունը թէ խորհրդային կառավարությունն արած յաջողանքն մէջ և թէ պետական նաղդագրությունների մէջ միշտ էլ իր որոշակի դիրքն է չէնսել խորհրդային Ռուսաստանի հետ արդարացի հիմունքներով հաշտությունն կնքելու համար։ Որ մեր մէջ բարոյական է իմպերիալիստական ոգին, ապացուցում է դեպի ուկրաինական հարցն մեր կառավարությունն ունեցած վերաբերմունքով, որը մեր ազնուությունն պերճախոս վկայությունն է ամբողջ ազատ խարհ ասաց։ Արտաքին գործերի կառավարությունն նկատմամբ մենք չունանցյներ ենք ունեցել, որ նա օգտվելով մեզ թաղանցանական սառնանանանանելիներով, ամենքին ընդարձակ չի մատուցել մեզ հետ հաշտությունն կնքելու համար։ Արտաքին կառավարությունը բանանցությունները ձգելու համար միջոցներ որոնելով, Լեհաստանում կամ յունանանանությունն, կամ անտանի միջամտությունը, և կամ վերջապես իր զորքերի յանդուգնությունն է ակնկալել։ Արտաքինի կառավարությունը կամենում է, որ Լեհաստանը մտքնան է վերջանալ ինչի հերանանանությունները...

Բարեբաստաբար Արտաքին կառավարությունն յույսերը չէ դարտարան։ Լեհական պահանջների արդարացությունը, որը նպատակ է դրել մեր ժողովրդին հասատան հնչերի վրայ հաշտություն տալ և ոչ թէ ուրիշների բարեքը բանագանալ—ըմբռնել է լեհ ժողովուրդ. դրա ապացոյցն է բոլոր դասակարգերի հուժիտ մերանքը Ցեհայ, իր հառի մէջ, նախարարը ասել է և այն մասին, որ Լեհաստանը ունի ապահոված է բարոյական և բուսական զորեղ բանակ ունի ասեն տեսակի բանակներին փասատրիոտիներին պատասխանելու համար։ («Kur Poran», 14 մայիսի)։

ՉԵԽՈ-ՍԼՈՎԱԿԻԱ

Վիեննի տերհանրիաներ

Չեխո-Սլովակիան և Լեհաստանը Տիրենին, Շեպցի և Օրաւա հարցերը պլեբիսցիտի միջոցով լուծելուց փոխարարաբար հրաժարել են և միասնաբար որոշել են վճռը Ներքոյում բարոյական հեղինակությամբ օժտած մի միջնորդի քննությանը յանձնել։

«Էշեռ-դը Գարի» թերթը հաղորդում է, որ ֆրանսական կառավարությունը, իբրև միջնորդ, ստանձնել է Բելգիայի թագաւորին։ Մեծամամ կառավարությունները դեռ չեն արտայայտուել այս հարցի մասին։

ԹՈՒՐՔԻԱ

Քիւրքիայի պատերազմը

«Դեյլի Տելեգրաֆ» ը հաղորդում է, որ Քիւրքական պատերազմը կը վերջանայ Քիւրքական համար հանանակով։ Քիւրքական պատերազմական դրամ Թիկիկ փոքան կարար հանգիր է ուղարկել Պոլիս, որի մէջ մեկ իշխանություն անհրաժեշտությունն է նա մասնակցում գրքերը ստանալու համար։

«Էջեր դը Գարին» յայտնում է, որ Քիւրքական պատերազմը կը սառեցնի յունիսի վերջին։

ՊԱԼԵՍՏԻՆ

Պաղեստինում գերագոյն կոմիսար

Մարդոյ Ալենբիի ստանանցը դեռ բացենալու համար՝ Պաղեստինի գերագոյն կոմիսար է նշանակած Հերբերտ Սամուէլ, որ յունիսի 1-ին իր պաշտոնը կը սառնէ և իր զորձանքը սկսելու համար ուղղակի պատասխանատու պիտի լինի անգլիական կառավարության առաջ։

ԱՄԵՐԻԿԱ

Ամերիկան եւ իր պարտականները

Նիւ. Յորկից հեռ գրում են, որ դ. Նանգիցները մտադիր են Մեքսիկայ Նահանգներին իրենց ունեցած պարտքը վճարել այն չափով, ինչ չափով որ Գերմանիային կը սառցին պարտադրով որոշած տուգանքները։ Ամերի կեան կառավարության համար էն դանելի չէ վճարման այդ եղանակը։

ԻՏԱԼԻԱ

Քիսիտսի ծրագիր

Պարիզ. 25 յունիսի.— Իտալական հասարակությունը մեծ բանանանանելի է ընդունել Ջոլիտիի ծրագիրը և յոյս ունի, որ նրան կը յաջողի կատարելու իր խոստումները երկրի ֆինանսական և տնտեսական վիճակին համար։ Մասնաւոր ամբողջովին բանանցակում է գլխի նրա ֆինանսը, որը միանգամայն համապատասխանում է երկրի ստրկ կացությանը։ Իտալական հասարակությունը մեծ հետաքրքրությամբ է ցոյց տալիս դեպի Դերմանիայ հասանցումները և Մայրի ու Բրիտանիի կոնֆերանսները բաղաքնալ և արտաքին հետաքրքիրներ է սպասում։ «Popolo d'Italia» թերթը ակնարկում է, որ նայն իսկ նորանկ սահանցաստ Քիւրքերը, որոնց գանանում են սոցիալիստների հեռքում, ամենիրի ընդարձակ չի մատուցել մեզ հետ հաշտությունն կնքելու համար։ Արտաքին գործերի կառավարությունն նկատմամբ մենք չունանցյներ ենք ունեցել, որ նա օգտվելով մեզ թաղանցանական սառնանանանանելիներով, ամենքին ընդարձակ չի մատուցել մեզ հետ հաշտությունն կնքելու համար։ Արտաքին կառավարությունը բանանցությունները ձգելու համար միջոցներ որոնելով, Լեհաստանում կամ յունանանանությունն, կամ անտանի միջամտությունը, և կամ վերջապես իր զորքերի յանդուգնությունն է ակնկալել։ Արտաքինի կառավարությունը կամենում է, որ Լեհաստանը մտքնան է վերջանալ ինչի հերանանանությունները...

Բարեբաստաբար Արտաքին կառավարությունն յույսերը չէ դարտարան։ Լեհական պահանջների արդարացությունը, որը նպատակ է դրել մեր ժողովրդին հասատան հնչերի վրայ հաշտություն տալ և ոչ թէ ուրիշների բարեքը բանագանալ—ըմբռնել է լեհ ժողովուրդ. դրա ապացոյցն է բոլոր դասակարգերի հուժիտ մերանքը Ցեհայ, իր հառի մէջ, նախարարը ասել է և այն մասին, որ Լեհաստանը ունի ապահոված է բարոյական և բուսական զորեղ բանակ ունի ասեն տեսակի բանակներին փասատրիոտիներին պատասխանելու համար։ («Kur Poran», 14 մայիսի)։

ՉԵԽՈ-ՍԼՈՎԱԿԻԱ

Վիեննի տերհանրիաներ

Չեխո-Սլովակիան և Լեհաստանը Տիրենին, Շեպցի և Օրաւա հարցերը պլեբիսցիտի միջոցով լուծելուց փոխարարաբար հրաժարել են և միասնաբար որոշել են վճռը Ներքոյում բարոյական հեղինակությամբ օժտած մի միջնորդի քննությանը յանձնել։

«Էշեռ-դը Գարի» թ